1251 ja andis toomkapiitlile kindla korralduse. Viimased korraldused ühes Saaremaa piiskopkonna nimetuse tarvituselevõtuga kinnitasid peapiiskop Albert (Suerbeer) 1253. ja paavst Aleksander IV 1260. H-i tegevuse ajal Taani kuningas Abel loobus pretensioonist Saare- ja Läänemaale 1251. H. kindlustas kaupmeeste tegevust piiskopkonnas eesõiguste ja määruste andmise teel 1256.

A r b u s o w, Geistl. ja Nachträge; C. F. W. R u s s w u r m, Das Schloss zu Hapsal (1877), lk. 29 jj.; *idem*, Nachrichten über Alt-Pernau (1880), lk. 5 jj.; B r i e f l a d e III (1879); UB I, nr. 156, 169, 170, 228, 229; UB III, nr. 169; UB VI, nr. 2731, 2734, 2739, 2740. *O. S.*

* **HEINZE, Otto,** kindralmajor, oli 1928—36 Kaitseministeeriumi Nõukogu alatine liige ja siirdus seejärel erru. ta on ms. võtnud osa ka Vabadusristi Vendade Ühenduse tegevusest selle keskjuhatuse liikmena.

Eesti Vabadusristi Kavalerid (1935); Eesti Vabadussõda 1918—1920 I (1937), lk. 316 jj., 337; „Sõdur" 1938, nr. 20/21. *T.*

HEISLER, vt. **ALTLEIS-HEISLER.**

HELANEN, Vilho, Soome hõimutegelane, sünd. 24. XI 1899 ukj. Oulus senaatori pojana, õppis Helsingi ülikooli filosoofiateaduskonnas 1918—22, omandas mag. phil. astme 1923 ja dr. phil. astme 1937 seals. A-st 1922 tänini on H. elukindlustusühingu „Salama" teenistuses. Eesti Vabadussõja päevil seisis ta Eesti Abiandmise Peatoimkonna (vt. Louhivuori, O.) teenistuses ja võttis ka isiklikult osa Vabadussõjast. A-st 1923 on ta Eesti Vabadussõjast osa võtnud Soome vabatahtlikkude toetamist korraldava Eesti Abiandmise Peatoimkonna Fondi (Viron Avustamisen Päätoimikunnan Säätiö) sekretäriks. Eesti orientatsiooni ühe väljapaistvama kandjana Soome akadeemilises noorpõlves on H. õhutanud Soomes kontaktipidamist üle Soome lahe Soome Õppiva Noorsoo Karskusliidu sekretärina 1920—22, eriti aga soome üliõpilaste rahvusliku liikumise eesotsas seistes kui „Ylioppilaslehe" peatoimetaja 1924—26, Helsingi ülikooli üliõpilaskonna juhatuse esimees 1926—27 ja 1930—31 ning abiesimees 1929—30, kauaaegne Akadeemilise Karjala Seltsi juhatusliige ja 1928 esimees, Pohjois-Pohjalainen Osakunta kuraator 1928—31, Helsingi Akadeemilise Hõimuklubi tegelane jne. Soome-Eesti üliõpilaspäevade korraldamisel, hõimuliikumise põhimõtete püstitamisel, ka soome ja eesti üliõpilaste esimese sõpruslepingu (Pohjois-Pohjalainen Osakunta ja Eesti Üliõpilaste Seltsi vahel 1928) sõlmimisel on H. olnud määravalt tegev. Hilisemal ajal on ta seisnud tihedas ühenduses nn. E. Vabadussõjalaste liikumise juhtivate isikutega, eesotsas A. Sirk'iga (vt. *Suppl.*). Seoses „vapside" 8. dets-i 1935. a. mässukavatsuse ettevalmistamisega Soome pinnal, mõisteti H. Helsingi raekohtus major Heimolainen'i protsessis ühe peategelasena 1 a-ks ja 8 kuuks vangi, Turu õuekohtus juunis 1936 mõisteti ta aga õigeks. — Peale rahvus- ja hõimuküsimusi käsitlevate artiklite ajakirjanduses on H-i sulest ilmunud ka ilukirjanduslikke teoseid: näidend „Heräävä heimo" (Porvoo, 1926), romaanid „Sarastus" (Jyväskylä, 1923) ning „Ankarat tähdet" (Porvoo, 1926; ka eesti keelde tõlgitud pealkirjaga „Karmid tähed", Tartu, 1927); viimase ainestik on võetud Eesti vabadussõjaaegsete Soome vabatahtlikkude elust. Soome vabatahtlikkude sõjakäigust Eestis on H. andnud ülevaate oma teoses „Suomalaiset Viron vapaussodassa" (Helsingi, 1921).

Isikl. jm. saadud andmed.

J. Mg.; T.

HELISALU, vt. **NEUMAN.**

***HELLAT, Aleksander,** riigitegelane ja kohtunik, oli 1923—27 saadikuks Soomes ja a-st 1926 ühtlasi Ungaris (asukohaga Helsingis), 1927. a. lühikest aega välisminister, 1927—31 uuesti saadik Soomes, seejärel välisministri abi; on a-st 1933 riigikohtunik.

E. L a a m a n, Eesti iseseisvuse sünd I—VI (1936—38), lk. 98, 381, 633, 648. *T.*

***HELLAT (Hällat), Karl,** kohtu- ja pangategelane, oli 1926—29 E. Maapanga juhatuse esimees, pärast seda vanusepuhkusel; surn. 10. IV 1935 ukj. Haapsalus (maetud Sangastes).

Pvl. 1935, nr. 100; „Vaba Maa" 1935, nr. 86; Post. 1935, nr. 99. *T.*

HENDRIKSON, Jaan, põllumees, seltskonnategelane, sünd. 6. X 1867 vkj. Viljandimaal Holstre v. taluniku pojana, lõpetas Viljandi kreiskooli 1883 ja oli 1889—1901 Pärnu-Viljandi rahukogu pristaviks. Omandanud 1896 Leebiku mõisa ühes Vanamõisa karjamõisaga,

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 86